

RIKTLINJER FÖR

Svenska kyrkans familjerådgivning

Svenska kyrkans
familjerådgivares
yrkesförening

Svenska kyrkan

Förord

SVENSKA KYRKANS FAMILJERÅDGIVNING

Svenska kyrkans familjerådgivning utgör en del av det som i kyrkoordningen benämns församlingens grundläggande uppgift. Svenska kyrkans familjerådgivningsarbete bedrivs på ett 25-tal mottagningar runt om i Sverige (2022). Cirka 50 familjerådgivare arbetar inom verksamheten. Svenska kyrkans familjerådgivning har sin nationella samordningsfunktion på kyrkokansliet i Uppsala.

Riktlinjer för Svenska kyrkans familjerådgivare har tillkommit för att tydliggöra ramar och riktlinjer för Svenska kyrkans familjerådgivning med referens till kyrkoordningen, generell lagstiftning och den erfarenhet som finns sedan mer än 60 år inom Svenska kyrkans familjerådgivning.

Dokumentets första upplaga utgavs av Nämnden för Diakoni och samhällsansvar och arbetsgruppen för familjerådgivning 1987. Därefter har dokumentet reviderats vid studiedagarna i oktober 2007. Den senaste revideringen skedde 2013, med anledning av ändringar i kyrkoordningen.

Denna revidering har genomförts i samverkan mellan föreningen Svenska kyrkans familjerådgivares yrkesförening (KYFA) och den nationella samordnaren för Svenska kyrkans familjerådgivning. KYFA är en intresse- och kamratförening för dem som är yrkesverksamma vid kyrklig/ekumenisk familjerådgivningsbyrå eller har uppdrag att utföra familjerådgivning för Svenska kyrkans räkning. Arbetet inom KYFA syftar till att tillvarata medlemmarnas intressen, stärka gemenskapen mellan medlemmarna och arbeta för att kvalitetssäkra bland annat utbildning och auktorisation.

Stockholm i april 2022

Jan Sjögerud

Nationell samordnare Svenska kyrkans familjerådgivning
Tematisk handläggare, avdelningen kyrkoliv, kyrkokansliet
E-post: jan.sjogerud@svenskakyrkan.se
018-16 98 17

Kajsa Larsson

Familjerådgivare
Ordförande Svenska kyrkans familjerådgivares yrkesförening
E-post: kajsa.larsson@svenskakyrkan.se
08-615 11 70

Innehåll

FÖRORD	1
INNEHÅLL	2
SAMMANFATTNING	4
INLEDNING	6
Verksamhetsidé	6
Familjerådgivning – vad innebär det?	7
FAMILJERÅDGIVNING – ETT SAMHÄLLELIGT OCH KYRKLIGT VERKSAMHETSFÄLT	8
Historik	8
Är familjerådgivning en uppgift för kyrkan?	8
Familjerådgivning – pastoralt perspektiv och diakonal handling	9
Familjerådgivningen verkar för en prioriterad målgrupp	10
Vad erbjuder den kyrkliga familjerådgivningen?	10
Vem kan vända sig till familjerådgivningen?	10
Ramar kring samtalen	11
VERKSAMHETEN REGLERAS AV FÖLJANDE BESTÄMMELSER	12
Tystnadsplikt	12
Anmälningsskyldighet	12
Vittnesplikt	13
EU:s allmänna dataskyddsförordning	13
Minnesanteckning	13
Anonymitet	13
Meddelarrätt	13
ORGANISATION	14
Struktur	14
Det nationella uppdraget	14
Uppdraget på församlingsnivå	15
VERKSAMHETENS UTFORMNING	16
Arbetstid	16
Redovisningsskyldighet	16
Föreståndare/Verksamhetsledare	17
Ansvar	17
PRAKTISKA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR BYRÅNS ARBETE	18
Anmälan och telefontid	18
Samtalsavgifter	18

Budget	18
Lokaler, utrustning.....	18
FAMILJERÅDGVARENS ARBETE	19
Riktlinjer för bedömning av utbildning och meriter för familjerådgivare inom Svenska kyrkan	19
Grundutbildning	19
Vidareutbildning:	19
Arbetslivserfarenhet:	19
Personligt:	19
Huvudsakliga arbetsuppgifter:	19
Tillsättning av tjänst.....	19
Anställningsvillkor.....	20
Projektverksamhet.....	20
Befattningsbeskrivning.....	21
Förslag på befattningsbeskrivning för Svenska kyrkans familjerådgivare	21
KOMPETENS OCH FORTBILDNING	22
Introduktionshandledning.....	22
Grupphandledning.....	22
Stöd och utveckling	22
Studiedagar.....	22
Befattningsutbildning.....	23
Auktorisationskrav.....	23
Ansökningshandlingar för auktorisation.....	23
BILAGOR	24
Tystnadsplikt Bilaga 1	24
Anmälningsskyldighet Bilaga 2.....	26
Vittnesskyldighet Bilaga 3.....	27
EU:s allmänna dataskyddsförordning (GDPR) Bilaga 4	28
Tryckfrihetsförordningen Bilaga 5	30
Huvudmannaskap Bilaga 6.....	31
Förslag till budget Bilaga 7	34
Annonsförslag Bilaga 8	35
Krav för introduktionshandledning Bilaga 9	36
Auktorisationskrav Bilaga 10.....	37
Auktorisationsansökan Bilaga 11.....	39
Rekommendation till arbetstidsberäkning Bilaga 12	40

Svenska kyrkans familjerådgivning

SAMMANFATTNING

Svenska kyrkans familjerådgivning utgör en del av det som benämns församlingens grundläggande uppgift. I 2 kap 1 § kyrkoordningen står det att: *"Församlingens grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission"*. Svenska kyrkans familjerådgivning är ett sätt att visa omsorg om människor med samlevnadssvårigheter och i livskriser och är ett uttryck för det kristna kärleksbudskapet.

Familjerådgivningens viktigaste uppgift är samtalsbehandling med familjer, par och enskilda med fokus på relationer. I samtalen kommer familjerådgivare inom kyrkan ofta i kontakt med frågor som uppstår i existentiella kriser. Förutom en adekvat grundutbildning och relevant psykologisk kunskap har en auktoriserad familjerådgivare i Svenska kyrkan en särskild kompetens att arbeta med tros- och livsåskådningsfrågor i en relationskonflikt.

Förutom par- och familjesamtal bedrivs inom Svenska kyrkans familjerådgivning utåtriktat arbete i olika omfattning.Handledning, seminarier och gruppverksamhet förekommer också i mån av resurser.

Svenska kyrkans familjerådgivning upprättas och drivs av församling eller pastorat. På de flesta platser har flera församlingar gått samman i en ekonomisk lösning för att finansiera en familjerådgivning. Det finns olika slags organisatoriska lösningar t.ex. stiftelseform eller ekonomisk förening.

På några platser har annan huvudman än Svenska kyrkan åtagit sig det administrativa ansvaret för att driva Svenska kyrkans familjerådgivning i samråd med de församlingar som finansierar familjerådgivningen. I dessa fall bör det tydligt framgå att verksamheten har en kyrklig profil och att det är en angelägenhet som är direkt kopplad till en eller flera församlingar. Riktlinjerna för verksamheten skall överensstämma med kraven för familjerådgivning inom Svenska kyrkan. Medarbetarna i sådana samordnade verksamheter ska också vara införstådda med de utbildningskrav som är gemensamma för kyrkans familjerådgivare.

Inledning

Familjerådgivning har blivit ett ovärderligt samhällsinslag när det gäller möjligheten att stödja människor i samlevnadssvårigheter. Fungerande relationer främjar samtliga livsbetingelser och familjerådgivning kan därför betraktas som ett kurativt folkhälsoarbete vilket kan bidra till förbättrad hälsa för par, enskilda och familjer.

VERKSAMHETSIDÉ

Svenska kyrkans familjerådgivning ingår i församlingens grundläggande uppgift och kan både ses som en uppföljning av de kyrkliga handlingarna vigsel, dop, konfirmation och begravning och som del av församlingarnas diakonala arbete. Det är ett sätt att manifestera kyrkans omsorg om människor i samlevnadssvårigheter och livskriser och är ett uttryck för det kristna kärleksbudskapet.

Kyrkans familjerådgivning är till för människor med svårigheter i nära relationer. Med det professionella samtalet som instrument erbjuder familjerådgivningen en trygg plats för reflektion, dialog och terapeutisk bearbetning under sträng sekretess.

Den specifika terapeutiska kompetensen är relationsbearbetning, men också kunskap att möta tros- och livsåskådningsfrågor som kan aktualiseras i samband med relationsproblem. Kompetensen kan också tas till vara för handledning, föredrag och gruppsamtal i relationsfrågor. (Dokumentet "Verksamhetsidé" är upprättat efter förarbetet på studiedagarna oktober 2005 och med underlag från därpå följande diskussioner inom familjerådgivningsbyråerna)

FAMILJERÅDGIVNING – VAD INNEBÄR DET?

Familjerådgivning definieras begreppsmässigt av bestämmelserna i Socialtjänstlagen 2001:453 enligt följande;

”Med familjerådgivning avses ... en verksamhet som bedrivs av det allmänna eller yrkesmässigt av enskild och som består av samtal med syfte att bearbeta samlevnadskonflikter i parförhållanden och familjer...”

Begreppet ”familjerådgivning” är således reserverat för sådan familjerådgivning som bedrivs av det allmänna, kommunen eller annan lämplig yrkesmässig verksamhet. Med ”yrkesmässigt” avses en rådgivning som ges av professionell rådgivare, exempelvis Svenska kyrkans familjerådgivning. Med ”enskild” avses alla typer av enskilda rätts- subjekt; bolag, föreningar, stiftelser etc. Det kan också vara frågan om exempelvis stiftelser eller bolag vars huvudmän utgörs av organ inom Svenska kyrkan eller andra trossamfund. Vidare krävs att följande kriterier är uppfyllda: att verksamheten är av varaktig karaktär samt att den riktar sig till ett större antal personer.

Familjerådgivning – ett samhälleligt och kyrkligt verksamhetsfält

HISTORIK

Familjerådgivningens historia i Sverige liknar i många avseenden utvecklingen i andra länder. Det var under tiden mellan 1930 och 1950 som denna rådgivningsform etablerades. Det var främst läkare, präster och socialarbetare som tog initiativet till att etablera rådgivningsbyråer. Oavsett om det var kyrkosamfund, kommuner, privata stiftelser eller frivilliga organisationer som organiserade rådgivningen, har syftet och i viss mån metoderna liknat varandra.

Familjemedling har traditioner som härstammar från 1920-talet då det lagstiftades om medling vid skilsmässa. Det innebar i praktiken att par som skulle skiljas fick samtal med en präst innan hemskillnad för skilsmässa beviljades. Den ursprungliga kyrkliga medlingsverksamheten kompletterades i slutet av sextioalet med en borgerlig medling. Den obligatoriska medlingen – kyrklig och kommunal- avskaffades 1974.

Detta markerade en skillnad i synen på äktenskapskonflikter. Från att ha varit en fråga som samhället haft en viss kontroll över, blev det en angelägenhet för individer att själva ta ansvar för. Redan innan medlingsverksamheten upphörde, etablerades familjerådgivningsverksamhet inom Svenska kyrkan. Den första och äldsta kyrkliga mottagningen startades i Uppsala 1954. Verksamheten har därefter byggts ut över hela landet i såväl kyrklig som kommunal regi, den senare lagstadgad sedan 1995. Inom de nordiska grannländerna har kyrklig familjerådgivning länge haft en framträdande roll.

ÄR FAMILJERÅDGIVNING EN UPPGIFT FÖR KYRKAN?

Under senare delen av 90-talet riktades kritik mot samhällets brist på variation i utbudet av sociala tjänster. Familjerådgivning har blivit en etablerad verksamhet där kyrkans familjerådgivning är ett alternativ för dem som av olika skäl inte vill gå till kommunal rådgivning, som själva har en tro eller som vill prata om tro i sin livskris. Svenska kyrkan har en lång tradition av rådgivningsverksamhet som etablerades i samband med medlingsverksamheten och senare som mer professionell rådgivning.

I 2 kap 1 § kyrkoordningen står det att: *"Församlingens grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission"*. Svenska kyrkans familjerådgivning är ett sätt att visa omsorg om människor med samlevnadssvårigheter och i livskriser. Det är ett uttryck för det kristna kärleksbudskapet.

Inom Svenska kyrkans familjerådgivnings egen befattningsutbildning betonas de existentiella frågorna. Det handlar inte enbart om att via livsåskådningsperspektivet förhålla sig till det kristna budskapet utan också om nödvändigheten att ha ett forum som relaterar till samhällets ökade intresse för dessa frågor och den egna förmågan att möta människor när frågorna ställs. På det sättet fortsätter kyrkan sitt engagemang som medlare/förmedlare av hopp.

Svenska kyrkans familjerådgivning är också en avlastning för annan personal i kyrkan när de hamnar i samtal där den egna kompetensen inte räcker till. Att arbeta med frågor där men inte har en trygghet i den egna kompetensen kan vara väldigt pressande. Då är det bra att ha möjligheten att slussa vidare dem som med förtroende vänt sig till kyrkan med sin relationsproblematik.

FAMILJERÅDGVNING – PASTORALT PERSPEKTIV OCH DIAKONAL HANDLING

Familjerådgivning utgör en del av församlingens grundläggande uppgift och är ett sätt att visa att de kyrkliga handlingarna hör ihop med kyrkans omsorg om dem som behöver ett professionellt stöd i olika slags relationer.

Många par väljer att ingå äktenskap i kyrkan. Vigselgudstjänsten får en djupare innebörd genom att kyrkan också ger stöd om det blir svårigheter i relationen. På det sättet visar kyrkan sitt engagemang och förmedlar hopp.

Familjerådgivning är ett sätt att erbjuda kyrkans tjänster till människor mitt i livet, en målgrupp som kyrkan annars har svårt att nå. Många som fått hjälp av Svenska kyrkans familjerådgivning är nöjda och tacksamma och det är inte ovanligt att man efteråt väljer att bli medlem i Svenska kyrkan.

FAMILJERÅDGIVNINGEN VERKAR FÖR EN PRIORITERAD MÅLGRUPP

Kyrkans arbete är på många områden inriktat på barn och de har lyfts fram som en prioriterad målgrupp. I familjerådgivningen stöds bland annat de vuxna i sitt föräldraskap, vilket innebär att många barn indirekt berörs av verksamheten.

Alla barn har, enligt Barnkonventionen, rätt att få växa upp *”i en familjemiljö; i en omgivning av lycka, kärlek och förståelse”*. För att barn ska må bra och utvecklas som de ska är det helt avgörande för dem att omges av närvarande, kärleksfulla vuxna i någorlunda balans. Många av dem som söker familjerådgivning hos Svenska kyrkan är föräldrar som upptas av en relationskris eller konflikt av något slag. Det är vanligt att de uttrycker en oro över hur barnen påverkas av situationen och att de är angelägna om att få hjälp att lösa problemen. Familjerådgivningen erbjuder de vuxna möjlighet att ta itu med de relationssvårigheter och konflikter som upptar dem, så att de kan ägna sig åt att skapa ett tryggt och stabilt uppväxtklimat för sina barn. Familjerådgivning inom Svenska kyrkan är således en verksamhet som i högsta grad påverkar barns livsvillkor.

VAD ERBJUDER DEN KYRKLIGA FAMILJERÅDGIVNINGEN?

Familjerådgivningens viktigaste uppgift är samtalsbehandling med familjer, par och enskilda med fokus på nära relationer. I mån av resurser bedrivs också utåtriktat arbete i olika omfattning. Kompetensen kan exempelvis tas till vara för handledning, föredrag och gruppverksamhet.

I samtalen kommer familjerådgivare i kontakt med frågor som uppstår i existentiella kriser. Förutom en adekvat grundutbildning och relevant psykologisk kunskap har en auktoriserad familjerådgivare i Svenska kyrkan därför en särskild kompetens att arbeta med tros- och livsåskådningsfrågor.

VEM KAN VÄNDA SIG TILL FAMILJERÅDGIVNINGEN?

Svenska kyrkans familjerådgivning är till för dem som har problem i sina nära relationer.

Till familjerådgivningen kommer par, familjer och enskilda. I samband med anmälan om behov av rådgivning, uppmantras den sökande att komma tillsammans med sin partner eller någon annan i familjen som är berörd av problemet.

Några mottagningar praktiserar förtur för par med mycket små barn. En del mottagningar har förtur för personal inom Svenska kyrkan.

De flesta människor känner till att familjerådgivning kan behövas för par som funderar på att separera. Många vet också om att det kan vara bra att söka familjerådgivning i ett tidigt skede, innan problemen har blivit så stora att separation upplevs som den enda lösningen. Det finns emellertid också andra situationer i livet som kan innebära en belastning i nära relationer. Det är exempelvis vanligt att omställningen från singelliv till föräldraliv kan utlösa oro och bekymmer. Tillkomsten av ett barn innebär en stor förändring där föräldrarna ibland kan behöva hjälp att finna konstruktiva vägar att hantera föräldraskapet. Andra vanliga svårigheter man önskar bearbeta är till exempel hur man relaterar till sina tonåringar, svärföräldrar eller andra anhöriga, hur man får ihop styvfamiljen, hur man förhåller sig till att leva i storstadsisolering utan släktkontakter eller hur man handskas med kulturskillnader inom äktenskapet.

RAMAR KRING SAMTALEN

Omfattningen av samtal varierar vanligen mellan två till tolv samtal. Avvikelser åt båda hållen förekommer. Kostnaden för samtalen varierar mellan byråerna. På alla mottagningar bör man vara uppmärksam på om en besökare inte har möjlighet att betala. Avgiftsreducering är ofta möjlig.

För gemensamma samtal, det vill säga med ett par eller en familj, reserveras vanligtvis 90 minuter och för individuella samtal 45 minuter. Antalet samtal bestäms genom den överenskommelse mellan familjerådgivaren och besökarna som görs vid uppläggnen av varje ärende (behandlingskontrakt).

Verksamheten regleras av följande bestämmelser

Dessa bestämmelser gäller för samtliga som är anställda som familjerådgivare i Svenska kyrkan oavsett om man i sin grundutbildning är socionom, psykolog eller präst och skulle ha andra bestämmelser och lagar att efterfölja om man hade en annan anställning. Exempelvis är inte samtal inom kyrkans familjerådgivning att betrakta som bikt eller själavårdssamtal. Det är därför viktigt att den som är familjerådgivare och präst tydliggör för konfidenten vad det är för typ av samtal som sker inom ramen för familjerådgivning.

TYSTNADSPLIKT

Inom Svenska Kyrkans familjerådgivning råder förbud mot att röja uppgift enligt 54 kap 4e § i kyrkoordningen (=KO) *"I kyrkans familjerådgivning gäller förbud mot att röja uppgifter som en enskild har lämnat i förtroende eller som har inhämtats i samband med rådgivningen. Av socialtjänstlagen (2001:453) framgår att förbud mot att röja uppgifter också gäller i familjerådgivning enligt den lagen"*.

"Förbud mot att röja uppgifter enligt 4e§ gäller inte i förhållande till den enskilda personen själv och kan i övrigt helt eller delvis efterges av honom eller henne. Förbud mot att röja uppgifter enligt 4e § hindrar inte heller att uppgifter lämnas – av den som inom familjerådgivning får kännedom om att ett barn utnyttjas sexuellt eller utsätts för fysisk eller psykisk misshandel i hemmet för en anmälan till socialtjänsten, - till polismyndighet om uppgiften behövs för att förhindrar ett förestående brott, eller – om det föreligger uppgifts-, informations- eller anmälningskyldighet enligt lag" (kap 54:15a § i KO). (Se bilaga 1 eller www.svenskakyrkan.se/kyrkoordningen.)

ANMÄLNINGSSKYLDIGHET

"Den som i kyrkans verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd är skyldig att genast anmäla detta till socialnämnden. Anmälningskyldigheten gäller inte i fråga om uppgifter som biskop eller präst har fått veta under bikt och enskild själavård enligt 54 kap. 1§ första stycket" (kap 54:13a § i KO). Se kyrkoordningen.

VITNESPLIKT

Enligt 36 kap. 5 § rättegångsbalken får bl.a. familjerådgivare enligt socialtjänstlagen och psykoterapeuter bara höras som vittnen om något som i deras yrkesutövning anförtratts dem eller som de har erfarit där endast om det är medgivet i lag eller om den till vars förmån tystnadsplikten gäller samtycker till det. Om det är frågan om allvarliga brott bryts frågeförbudet och de måste alltså vittna även om saker som anförtratts dem i yrkesutövningen eller som de har erfarit där. Se närmare vilka brott det gäller i 10 kap. 21 och 23 §§ offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

(se bilaga 3)

EU:S ALLMÄNNA DATASKYDDSFÖRORDNING

EU:s allmänna dataskyddsförordning 2016/679 (dataskyddsförordningen) kom till för att värna enskildas grundläggande fri- och rättigheter när det kommer till behandlingen av deras personuppgifter. Dataskyddsförordningen ersatte den 25 maj 2018 den tidigare gällande personuppgiftslagen (PuL). Genom att dataskyddsförordningen är tillämplig inom de olika medlemsstaterna skapas ett enhetligt och likvärdigt skydd av personuppgifter. För Svenska kyrkan är det viktigt att följa dataskyddsförordningen och värna om den personliga integriteten.

(se bilaga 4)

MINNESANTECKNING

Minnesanteckningar är oftast inte offentliga, och behöver därför inte lämnas ut. Om de däremot innehåller sådant som är av betydelse för avgörandet av ett ärende eller om de är utformade som protokoll så kan de ändå vara offentliga. Minnesanteckningarna från samtal med konfidenter i familjerådgivning skall makuleras när ärendet är avslutat (se bilaga 5).

ANONYMITET

Den som vänder sig till familjerådgivningen har möjlighet att vara anonym om så önskas.

MEDDELARRÄTT

I Svenska kyrkans kollektivavtal finns föreskrifter om meddelarrätt för Svenska kyrkans anställda, det vill säga rätten att, trots tystnadsplikt, muntligen lämna uppgifter till tidningar, radio och tv. Det finns dock vissa begränsningar i denna frihet. En arbetstagare får till exempel inte uppsåtligen lämna ut handlingar med uppgifter som omfattas av förbud i 54 kap. kyrkoordningen.

Organisation

STRUKTUR

Svenska kyrkans familjerådgivning upprättas och drivs av en församling eller pastorat. På de flesta platser har flera församlingar gått samman i en ekonomisk lösning för att finansiera en familjerådgivning. Det finns olika slags organisatoriska lösningar för detta. Stiftelseform eller ekonomisk förening är några exempel på organisation.

På några platser har annan huvudman än Svenska kyrkan åtagit sig det administrativa ansvaret för att driva Svenska kyrkans familjerådgivning i samråd med de församlingar som finansierar familjerådgivningen. I dessa fall bör det tydligt framgå att verksamheten har en kyrklig profil och att det är en angelägenhet som är direkt kopplad till en eller flera församlingar. Riktlinjerna för verksamheten skall överensstämma med kraven för familjerådgivning inom Svenska kyrkan. Medarbetarna i sådana samordnade verksamheter ska också vara införstådda med de utbildningskrav som är gemensamma för Svenska kyrkans familjerådgivare.

DET NATIONELLA UPPDRAGET

Den samordnande funktionen på nationell nivå för Svenska kyrkans familjerådgivning finns på avdelningen för Kyrkoliv och samhällsansvar, kyrkokansliet i Uppsala. Det nationella uppdraget innefattar utbildnings-, utvecklings- och organisationsfrågor för Svenska kyrkans familjerådgivning. Uppdraget sköts av en nationell samordnare.

I alla frågor som rör organisation och nyetablering ansvarar samordnaren för att ge information så att verksamheten utformas enligt de riktlinjer som finns för en familjerådgivning inom Svenska kyrkan. Tjänsten som samordnare omfattar 20 procent tjänst och är administrativt knuten till kyrkokansliet i Uppsala.

I DEN NATIONELLA SAMORDNARTJÄNSTEN INGÅR

- Samordna verksamheten inom Svenska kyrkans familjerådgivning med särskild tonvikt på kompetens- och kvalitetssäkring och verka för utveckling i metod och innehåll samt nyetablering av mottagningar
- Anordna utbildningar som ingår i befattningsutbildningen för auktorisation som kyrkans familjerådgivare
- Stå till förfogande för att ge information och stöd i de frågor som rör organisation och start av kyrklig familjerådgivningsverksamhet
- Stå till förfogande vid anställning av familjerådgivare vid kyrkans familjerådgivningsbyråer
- Stå till förfogande för familjerådgivningsbyråer om problem uppstår
- Kontinuerligt kommunicera med familjerådgivningsbyråerna
- Kommunicera med företrädare för nationell nivå
- Kommunicera i relevanta frågor med Socialstyrelsen
- Kommunicera med nordiska kollegor på nationell nivå
- Samverka med Kyrkans familjerådgivares förening (KYFA)

UPPDRAGET PÅ FÖRSAMLINGSNIVÅ

När en eller flera församlingar vill starta familjerådgivning är det efter att ha uppmärksammat de mänskliga behov som tydliggörs genom församlingsarbetet. För att bygga upp en verksamhet behöver man upprätta en organisationsplan för huvudmannaskap, verksamhetens omfattning och dess fysiska miljö (se bilaga 6).

Oavsett var mottagningen finns i förhållande till församlingen, är det viktigt att tydliggöra att familjerådgivningen är en del av församlingens verksamhet.

Tillsättning av familjerådgivartjänster ska ske enligt den överenskommelse om kompetens som fastslagits på det rikskyrkliga planet och som är förenlig med familjerådgivarkompetens i samhället i övrigt.

Det finns exempel på att Svenska kyrkans familjerådgivning anlitar andra aktörer utanför kyrkan för att bedriva familjerådgivningsverksamhet. De grundkrav som finns för Svenska kyrkans familjerådgivning måste i alla dessa sammanhang uppfyllas för att verksamheten ska kallas Svenska kyrkans familjerådgivning.

Hur skall verksamheten utformas?

Vid nyetablering är huvudmannskapet en viktig fråga. Vidare skall fastslås vilken omfattning verksamheten skall ha och hur många församlingar som är villiga att gå samman i en verksamhet. För mindre landsortsförsamlingar kan det finnas skäl att undersöka möjligheten att samordna familjerådgivning med närmast belägna större mottagning.

Det centrala i familjerådgivningen är samtal med relationer som utgångspunkt. Förutom relationsbearbetning kan behov av utåtriktad verksamhet föreligga, vilket kan växla från tid till annan. Om mottagningens uppdragsgivare har speciella önskemål beträffande utåtriktad verksamhet, bör de klargöras vid byråns uppbyggnad och vid anställning av nya medarbetare.

Enligt sekretesslagens bestämmelser måste verksamheten vid en samtalsmottagning utformas så att besökarnas anonymitet är skyddad.

ARBETSTID

Arbetstiden för en familjerådgivare disponeras enligt en fördelning mellan rådgivnings-samtal/utåtriktad verksamhet och egen påfyllning såsom handledning, studiedagar och övrig fortbildning i vilket ingår deltagande i befattningsutbildning. Till detta kommer tid för administration såsom telefontid, handläggning av statistik och övriga skrivärenden. Viktigt är att notera att handledning och studiedagar betraktas som obligatoriska moment för att upprätthålla kompetensen som familjerådgivare. Därav följer att den totala arbetstiden för en familjerådgivare aldrig bör understiga 50 procent av heltid, se bilaga 12.

REDOVISNINGSSKYLDIGHET

Familjerådgivningsbyrån bör årligen inlämna sin verksamhetsberättelse till huvudman. Utvärdering av verksamheten bör göras av familjerådgivaren och huvudman tillsammans, dels efter ett inledningsskede, dels med något års mellanrum med ledning av verksamhetsberättelserna. Vid utvärderingen klargörs om verksamheten är dimensionerad efter aktuella behov och om någon särskild del av arbetet behöver prioriteras.

FÖRESTÅNDARE/VERKSAMHETSLEDARE

En eller flera medarbetare vid familjerådgivningen ansvarar för samordningen av verksamheten. Vissa mottagningar tillämpar inte begreppet föreståndare men har delegerat sam-ordningsansvaret till en medarbetare. Detta gäller även mottagningar med endast en familjerådgivare.

FÖRESTÅNDARENS/ VERKSAMHETSLEDARENS SÄRSKILDA UPPGIFTER:

- upprätta en verksamhetsplan
- leda byråns arbete samt svara för dess inriktning, kompetens och metodutveckling
- sammankalla arbetslaget och, i förekommande fall, även huvudman, till överläggningar om verksamheten
- regelbundet till huvudman avge rapport om verksamheten
- bereda budget och personalfrågor till huvudman
- svara för byråns annonsering och utåtriktade kontakter
- sammanställa statistik och verksamhetsberättelse
- ansvara för byråns verksamhet inför huvudman och vara föredragande vid dess sammanträden
- ansvara för kontakt med kyrkans övriga verksamheter på lokal-, stifts- och riksplan

ANSVAR

Familjerådgivaren handlägger ärenden under självständigt behandlingsansvar i nära samarbete med handledare och arbetslag och med ansvar inför styrelse/huvudman.

Praktiska förutsättningar för byråns arbete

ANMÄLAN OCH TELEFONTID

Mottagningsverksamheten sker endast efter tidsbeställning.

SAMTALSAVGIFTER

Samtalsavgiften bestäms lokalt i samråd med huvudman. I samråd med huvudman skall också beslutas om vilken betalningsprincip som skall praktiseras för besökare utan församlingstillhörighet. Det är viktigt att vara öppen för att den avgift som tillämpas inte skall utgöra något hinder för att söka kyrkans familjerådgivning.

BUDGET

Om man startar familjerådgivning är det viktigt att kunna erbjuda en stabil och långsiktig verksamhet. Därför är det nödvändigt att redan från början göra ett noggrant budgetarbete. Ett förslag på budgetposter bifogas (se bilaga 7).

LOKALER, UTRUSTNING

Familjerådgivningsmottagningen skall vara lättillgänglig och så belägen att besökare inte känner sig observerade, när de kommer till, under eller när de lämnar samtalet.

Mottagningen behöver innehålla samtalsrum, väntrum och skrivplats. Inredningen av lokalerna bör familjerådgivaren själv utforma i samråd med huvudman, eftersom olika arbetssätt medför olika krav. Allmänt kan sägas att samtalsrummet skall fungera för både enskilda samtal och samtal med barn och vuxna samtidigt. Möblerna behöver därför vara både bekväma och lätta att flytta. God ljudisolering är mycket viktig.

Telefonen bör ha egen linje och inte gå via en växel.

Familjerådgivarens arbete

RIKTLINJER FÖR BEDÖMNING AV UTBILDNING OCH MERITER FÖR FAMILJERÅDGIVARE INOM SVENSKA KYRKAN

Grundutbildning Socionom
 Psykolog
 Präst
 Annan likvärdig akademisk examen

Vidareutbildning:

Sökande skall ha relevant vidareutbildning (om minst 45 högskolepoäng för den som inte har detta i sin grundutbildning). Vidareutbildningen kan vara utbildning i psykosocialt behandlingsarbete, grundläggande psykoterapiutbildning, parterapiutbildning, familjeterapiutbildning eller annan jämförbar utbildning, med 50 timmars egenterapi.

Arbetslivserfarenhet:

Flerårig erfarenhet från behandlingsarbete inom relevant yrkesområde.

Personligt:

I samband med anställningsintervju bedöms den personliga lämpligheten som kyrkans familjerådgivare. Medlemskap i Svenska kyrkan erfordras.

Huvudsakliga arbetsuppgifter:

- Relationsbearbetning med par, familjer och enskilda
- Regelbunden mottagning och telefontider
- Utåtriktad verksamhet i mån av tid och efterfrågan
- Administration

TILLSÄTTNING AV TJÄNST

Vid tillsättning av familjerådgivartjänster är det viktigt att följa de riktlinjer för kompetens och utformning av arbetet, som utarbetats på nationell nivå. Om tjänster tillsätts på andra grunder, kan församlingarna inte räkna med tillgång till fortbildningskurser för familjerådgivaren och stöd från nationell samordnare vid utformning av verksamheten.

Genom familjerådgivningen kan ett samarbete etableras med församlingarna i relationsfrågor. Förebyggande familjerelationsarbete av olika slag kan ingå både i diakoni-, barn- och familjearbetet. Det kan också innebära samarbete mellan familjerådgivning och andra verksamhetsgrenar.

Annonsering av lediga tjänster bör ske i fackpressen (t ex SSR-tidningen, Psykologtidningen), Kyrkans Tidning samt eventuellt i lokal dagstidning. Förslag till utformning av annons bifogas (se bilaga 8).

Den nationella samordnaren kan utgöra en resurs i frågor som rör meritvärdering och intervjuer av sökande.

ANSTÄLLNINGSVILLKOR

Vid tjänstgöring på deltid rekommenderas minst halvtidstjänst och 20 veckotimmar. Högst en kvällstjänst per vecka och familjerådgivare bör förekomma. Kvällstjänst är inte alltid nödvändig.

Samtalstiden utgör ungefär hälften av arbetstiden – alltså cirka 20 timmar à 45 min – för en heltidsanställd och cirka 10 timmar för en halvtid. Särskilda regler måste gälla för föreståndare och för anställda, som har lång resväg till sin handledning.

Det är önskvärt att en familjerådgivningsbyrå har minst tre anställda. En större enhet ger frihet att arbeta med olika slags metodik och möjlighet till idéutbyte. Det ökar också byråns samlade kompetens. Naturligtvis eftersträvas heltidstjänster men det behöver inte vara en nackdel att två personer delar en heltidstjänst om detta är möjligt för de enskilda familjerådgivarna. En liten mottagning med endast en familjerådgivare bör ansluta sig till flera andra byråer för handledning och kollegialt utbyte.

Församlingar kan gå samman gemensamt i en familjerådgivningsbyrå. Församlingar som inte har underlag för att driva en egen byrå kan på detta sätt få tillgång och vara delaktiga i en familjerådgivningsverksamhet. En större mottagning kan också utgöra moderbyrå för flera filialverksamheter.

PROJEKTVERKSAMHET

Erfarenheten har visat att ett inrättande av familjerådgivning som projekt inte är lämpligt. Behandlingsarbetet skall kunna planeras med hänsyn till de sökande paren eller familjerna, vilket blir svårt att administrera om verksamheten läggs ner efter kort tid.

Det tar i allmänhet minst tre år för att arbeta upp en familjerådgivningsverksamhet. Om inrättandet av en mottagning är villkorat genom projektformen, bör projekttiden vara minst fem år.

BEFATTNINGSBESKRIVNING

Befattningsbeskrivning och arbetsinstruktion bör upprättas för familjerådgivare och föreståndare.

Förslag på befattningsbeskrivning för Svenska kyrkans familjerådgivare:

Fastställd av: Datum:

Befattning: Familjerådgivare Namn:

Funktion: Familjerådgivning Enhet:

Arbetsuppgifter – detaljerad beskrivning

Huvudfunktion: Familjerådgivarens huvuduppgift är samtalsbehandling med par, familjer och enskilda personer med relationsproblem.

Familjerådgivaren arbetar under självständigt behandlingsansvar.

Familjerådgivaren skall delta i regelbunden handledning som tillhandahålles på arbetsgivarens bekostnad.

Fortbildning: Familjerådgivaren kan beredas möjlighet att delta i studiedagar för Kyrkans familjerådgivare som arrangeras en gång om året.

Familjerådgivaren skall beredas möjlighet att delta i befattningsutbildning för auktorisation samt fortlöpande i kursveckor i ämnet livsåskådning.

Utåtriktat arbete: I mån av tid skall familjerådgivaren kunna erbjuda information, undervisning och handledning.

Kompetens och fortbildning

INTRODUKTIONSHANDLEDNING

Under de två första anställningsåren skall en familjerådgivare ha introduktionshandledning av en familjerådgivare auktoriserad inom Svenska kyrkan. Även i fortsättningen kan tillfälligtvis enskild handledning behövas. Introduktionshandledning skall omfatta 60 timmar för auktorisation (20 timmar om man är auktoriserad kommunal familjerådgivare) (se bilaga 9).

GRUPPHANDLEDNING

Det är önskvärt att ärendehandledning i medarbetarteamet ges varannan vecka. Av geografiska skäl kan ibland medarbetarteam och grupphandledning finnas på olika håll. I grupphandledningen samarbetar handledare och övriga deltagare för att hjälpa en familjerådgivare att bearbeta samspelet mellan olika personer i aktuella familjerådgivningsärenden. På så vis kan nya infallsvinklar komma fram som belyser det aktuella ärendet. Grupphandledningen ger också familjerådgivaren en möjlighet att spegla sitt eget arbetssätt mot kollegernas.

STÖD OCH UTVECKLING

Alla familjerådgivare behöver tillgång till ett medarbetarteam, grupphandledning och/eller individuell handledning. Familjerådgivaren arbetar med sina kunskaper och sin personliga inlevelse som instrument. Handledningen är det viktigaste redskapet för att komma tillrätta med den känslomässiga förslitning, som kan uppstå i arbetet. Det är viktigt att hitta en handledare som är utbildad i pararbete.

STUDIEDAGAR

Varje år arrangeras kyrkans familjerådgivares studiedagar. En eller flera mottagningar kan stå som arrangörer. Alternativt ansvarar nationell samordnare och/eller KYFA (Kyrkans familjerådgivares förening) för studiedagarna, som tar upp angelägna teman och är en viktig träffpunkt för samråd. KYFA brukar också ha sitt årsmöte under studiedagarna och det ger tillfälle att ta upp frågor som är aktuella inom kåren. Dessa dagar bör inplaneras i byråns årsbudget och skall anses som obligatorisk vidareutbildning.

BEFATTNINGSPUTBILDNING

För Svenska kyrkans familjerådgivare anordnas en befattningsutbildning. Utbildningen innehåller fyra internatsveckor under fem år.

Kurserna är: Kyrka och tro, parpsykoterapi, familjerekonstruktion samt tros- och livsåskådning. Denna utbildning är obligatorisk för auktorisation och bör skrivas in i befattningsbeskrivningen.

AUKTORISATIONSKRAV (bilaga 10)

ANSÖKNINGSHANDLINGAR FÖR AUKTORISATION (bilaga 11)

Tystnadsplikt

Inom kyrkans verksamhet råder förbud mot att röja uppgift enligt 54 kap 4e § i kyrkoordningen. *"I kyrkans familjerådgivning gäller förbud mot att röja uppgifter som en enskild har lämnat i förtroende eller som har inhämtats i samband med rådgivningen. Av socialtjänstlagen (2001:453) framgår att förbud mot att röja uppgifter också gäller i familjerådgivning enligt den lagen.*

Meningen med kyrkoordningens regler är att skyddet för uppgifter inom familjerådgivning som en församling bedriver ska ha samma nivå oavsett om verksamheten har en kommunal koppling eller sker helt i egen regi.

Tystnadsplikten innebär förbud mot att lämna ut handlingar och uppgifter som rör enskilda funktioner och personer. Man behöver alltså inte göra en prövning av om ett röjande av uppgift skulle leda till att personen i fråga, eller någon närstående till denna, skulle lida skada eller men. Uppgiften är hemlig i och med att det har lämnats i förtroende eller har inhämtats i samband med rådgivning.

KO 54 kap 15 a §: *Förbud mot att röja uppgifter enligt 4 e § gäller inte i förhållande till den enskilda personen själv och kan i övrigt helt eller delvis efterges av honom eller henne.*

Förbud mot att röja uppgifter enligt 4 e § hindrar inte heller att uppgiften lämnas

– av den som inom familjerådgivningen får kännedom om att ett barn utnyttjas sexuellt eller utsätts för fysisk eller psykisk misshandel i hemmet för en anmälan till socialtjänsten,

– till polis- och åklagarmyndighet om uppgiften angår misstanke om brott mot en person som är under 18 år och brottet rör 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken eller lagen (1982:316) med förbud mot könsstympning av kvinnor,

– till polismyndighet om uppgiften behövs för att förhindra ett förestående brott, eller – om det föreligger uppgifts-, informations- eller anmälningskyldighet enligt lag.

Om en församling eller annan kyrklig enhet bedriver familjerådgivning på kommunens uppdrag regleras verksamheten av socialtjänstlagen. Socialtjänstlagen (2001:453) 15 kap 2 §: *"Den som är eller har varit verksam inom enskild familjerådgivning får inte obehörigen röja en uppgift som en enskild har lämnat i förtroende eller som har inhämtats i samband med rådgivning"*. Den som bryter mot denna lagstadgade tystnadsplikt kan dömas för brott mot tystnadsplikt enligt brottsbalken (böter eller fängelse i högst ett år, se 20 kap. 3 § brottsbalken).

Brott mot tystnadsplikten för dem som är anställda i Svenska kyrkan finns reglerad i kollektivavtalet. Kollektivavtalet hänvisar dock inte specifikt till kyrkoordningens bestämmelser om familjerådgivning vilket innebär att man i stället får tolka kollektivavtalets avsikt. I Svenska kyrkans avtal 12, protokollsanteckning 21, står *"Alla arbetstagare har tystnadsplikt om uppgifter som erhållits, vid församlings- och personalvård avseende personliga och känsliga uppgifter om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att personen i fråga eller någon närstående lider men"*. Tidigare har man sagt att skillnaden mellan kollektivavtalet och kyrkoordningen (där KO 54 kap 4–4 e §§ saknas i kollektivavtalet) antagligen inte varit avsedd. Avsikten med kollektivavtalets skrivningar är att alla anställda ska omfattas av en tystnadsplikt i motsvarande mån som det finns ett förbud mot röjande av uppgifter i kyrkoordningens 54 kap. På så sätt finns också ett skydd för uppgifter som lämnats i samband med familjerådgivning. En arbetstagare som bryter mot kollektivavtalet kan enligt lag ådra sig skadeståndsskyldighet. Vidare finns disciplinpåföljd i form av skriftlig varning och ytterst uppsägning eller avskedande.

Kyrkans avtal finns att hämta på <http://www.svenskakyrkan.se/default.aspx?di=643284>

Andra relevanta dokument:

Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2011:1, där det står om familjerådgivning och anmälningsskyldighet på s. 6–7: <http://svenskakyrkan.se/default.aspx?id=817148>

Anmälningsskyldighet

Efter beslut i kyrkomötet 2011 infördes en generell anmälningsskyldighet, för alla i kyrkans verksamhet, i 54 kap. 13 a § i kyrkoordningen. I paragrafens första stycke står följande: *"Den som i kyrkans verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd är skyldig att genast anmäla detta till socialnämnden."* Anmälningsskyldigheten gäller i alla fall utom i fråga om uppgifter som biskop och präst har fått veta under bikt och enskild själavård enligt 54 kap. 1 § första stycket (se 54 kap. 13 a 2 st).

Skyldigheten att anmäla är en av orsakerna till att den familjerådgivare som är präst skall tydliggöra att samtalet är familjerådgivning och inte bikt eller enskild själavård.

Vitnesskyldighet

För den som bedriver familjerådgivning på kommunalt uppdrag gäller följande:

Rättegångsbalken 36 kap 5 §: *"Den som till följd av 15 kap. 1 eller 2 §, 16 kap. 1 § eller 18 kap. 5, 6 eller 7 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) eller någon bestämmelse, till vilken det hänvisas i något av dessa lagrum, inte får lämna en uppgift får inte höras som vittne om uppgiften utan att den myndighet, i vars verksamhet uppgiften har inhämtats, har gett sitt tillstånd.*

Advokater, läkare, tandläkare, barnmorskor, sjuksköterskor, psykologer, psykoterapeuter, familjerådgivare enligt socialtjänstlagen (2001:453) och deras biträden samt auktoriserade patentombud och deras biträden såvitt avser patenträttsliga angelägenheter enligt 2 § 1 lagen (2010:1052) om auktorisation av patentombud, får höras som vittnen om något som i denna deras yrkesutövning anförtrots dem eller som de i samband därmed har erfarit, endast om det är medgivet i lag eller den till vars förmån tystnadsplikten gäller samtycker till det. ...Den som till följd av 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen inte får lämna uppgifter som avses där får höras som vittne om dem endast om det är medgivet i lag eller den till vars förmån sekretessen gäller samtycker till det".

För den som arbetar på Svenska kyrkans familjerådgivning och är legitimerad psykoterapeut bör lagen gälla lika som för den som arbetar privat. För den som ej är legitimerad psykoterapeuter gäller allmän vittnesplikt.

EU:s allmänna dataskyddsförordning (GDPR)

ALLMÄN INFORMATION OM BEHANDLING AV PERSONUPPGIFTER

EU:s allmänna dataskyddsförordning 2016/679 (dataskyddsförordningen) kom till för att värna enskildas grundläggande fri- och rättigheter när det kommer till behandlingen av deras personuppgifter. Dataskyddsförordningen ersatte den 25 maj 2018 den tidigare gällande personuppgiftslagen (PuL). Genom att dataskyddsförordningen är tillämplig inom de olika medlemsstaterna skapas ett enhetligt och likvärdigt skydd av personuppgifter. För Svenska kyrkan är det viktigt att följa dataskyddsförordningen och värna om den personliga integriteten.

Dataskyddsförordningen gäller för behandling av personuppgifter. Med personuppgifter avses varje upplysning som avser en identifierad eller identifierbar fysisk person. Avgörande är att uppgiften, enskilt eller i kombination med andra uppgifter, kan knytas till en levande person (den registrerade). Exempel på personuppgifter är namn, personnummer, telefonnummer och e-postadress. Behandling är en eller flera åtgärder beträffande personuppgifterna och det är oberoende om den utförs automatiserat eller inte. Alla former av åtgärder med personuppgifter är personuppgiftsbehandlingsåtgärder, till exempel att administrera en bokning den digitala kalendern.

Det finns något som kallas för "integritetskänsliga uppgifter" eller "särskilt skyddsvärda uppgifter", det är uppgifter som enligt dataskyddsförordningen är vanliga personuppgifter men som i sitt sammanhang kan upplevas som känsliga för individen om uppgifterna till exempel läcker ut. Exempel på uppgifter som kan upplevas som integritetskänsliga är värderande uppgifter eller någonting rör personens privata sfär eller sociala förhållanden. Det är viktigt att vidta ytterligare tekniska säkerhetsåtgärder för att skydda den typen av uppgifter.

Det finns även några grundprinciper i dataskyddsförordningen som fungerar som ett riktmärke för hur man får behandla personuppgifter. Den personuppgiftsansvarige;

- måste ha stöd i dataskyddsförordningen för att få behandla personuppgifter, och får bara samla in personuppgifter för specifika, särskilt angivna och berättigade ändamål,
- inte ska behandla fler personuppgifter än vad som behövs för ändamålen, ska se till att personuppgifterna är korrekta,

- ska radera personuppgifterna när de inte längre behövs,
- ska skydda personuppgifterna, till exempel så att inte obehöriga får tillgång till dem och så att de inte förloras eller förstörs, samt
- ska kunna visa att och hur verksamheten lever upp till dataskyddsförordningen.

För att konkretisera principerna är det exempelvis inte nödvändigt att dokumentera hemadressen vid bokning av tid. Detta då det ska gå att vara helt anonym om man besöker familjerådgivningen.

Om personuppgifter kan komma att behandlas är det viktigt att informera den berörda personen om att en behandling kommer att ske. Nedan följer ett exempel på hur informationen kan utformas.

Förslag till informationstext att lägga på familjerådgivningens hemsida:

INFORMATION OM HUR VI HANTERAR DINA PERSONUPPGIFTER

När du kontaktar Svenska kyrkans familjerådgivning kan du vara helt anonym. Du behöver inte ange ditt riktiga namn för att kunna boka tid hos oss. Om du däremot i din bokning väljer att lämna ut dina personuppgifter, till exempel namn eller telefonnummer, i kontakten med familjerådgivningen, så samtycker du till att vi får ta del av den informationen för att kunna boka en tid åt dig. Detta enligt den förordning som kallas dataskyddsförordningen. De personuppgifter du har lämnat används i så fall inte till något annat än för att administrera din bokning. Uppgifterna sparas endast så länge som det är nödvändigt för att administrera din bokning. Du kan när som helst återkalla ditt samtycke genom att kontakta oss. Du har alltid rätt att höra av dig om du har frågor, klagomål eller vill hävda dina rättigheter enligt dataskyddsförordningen. Du har också alltid rätt att klaga till den ansvariga dataskyddsmyndigheten (för behandling i Sverige: Integritetsskyddsmyndigheten). Här kan du läsa mer om hur vi hanterar dina personuppgifter, dina rättigheter och våra kontaktuppgifter: [länk till en sida på församlingens webblplats om hur församlingen behandlar personuppgifter].

Tryckfrihetsförordningen

2 kap 9 §

Hos myndighet tillkommen minnesanteckning som ej har expedierats skall ej heller efter den tidpunkt då den enligt 7 § är att anse som upprättad anses som allmän handling hos myndigheten, om den icke tages om hand för arkivering. Med minnesanteckning förstås promemoria och annan uppteckning eller upptagning som har kommit till endast för ärendes föredragning eller beredning, dock ej till den del den har tillfört ärendet sakuppgift.

Utkast eller koncept till myndighets beslut eller skrivelse och annan därmed jämställd handling som ej har expedierats anses ej som allmän handling, såvida den icke tages om hand för arkivering. Lag (1976:954).

Reglerna i tryckfrihetsförordningen gäller egentligen inte Svenska kyrkan – som inte är någon myndighet. Det finns inte heller någon motsvarande regel i kyrkoordningen. Däremot är det sannolikt att ÖN (= Svenska kyrkans överklagandenämnd) skulle bedöma minnesanteckning på samma sätt som står i bestämmelserna i tryckfrihetsförordningen.

Huvudmannaskap

Om verksamheten bedrivs av en församling eller pastorat bör ansvaret för familjerådgivningen ligga på kyrkoråd och ingå i kyrkoherdens ledningsansvar.

Genom församlingsinstruktionen kan man reglera förhållandena mellan församlingar för att markera samverkan.

INLEDNING

Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation svarar på frågor om organisation, avtal mellan församlingar och arbetsrättsliga frågor kring familjerådgivning. Adress: Medborgarplatsen 3. Box 4312, 102 67 Stockholm. Telefonnummer 08 7377000. Telefax 08 6403605. E-post: arbetsgivare@svenskakyrkan.se
www.svenskakyrkan.se/arbetsgivare

KYRKOORDNINGEN SOM UTGÅNGSPUNKT

I 2 kap 1§ kyrkoordningen om församlingens uppdrag fastställs att: "Församlingen är det lokala pastorala området. Församlingens grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Församlingen har ansvar för den kyrkliga verksamheten för alla som vistas i församlingen". Familjerådgivningen kan anses vara del av församlingens grundläggande uppgift.

Av kyrkoordningen kan man dra slutsatsen att det är församlingarna som bedriver familjerådgivningen. Detta kan församlingar göra med egna resurser, med stöd från andra församlingar eller på entreprenad för en kommun.

BORGERLIG ANGELÄGENHET

Enligt 12a§2 socialtjänstlagen 2001:453 skall kommunen sörja för att familjerådgivning genom kommunens försorg eller annars genom lämplig rådgivare kan erbjudas dem som begär det. Detta kan innebära att en församling eller kyrklig samfällighet kan träffa avtal med den borgerliga kommunen om att svara för hela eller vissa delar av den lagstadgade familjerådgivningen. Verksamheten bedrivs då på entreprenad med grund i ett avtal mellan församlingen och den borgerliga kommunen.

Läs mer om Lagen om offentlig upphandling (LOU) och Lagen om valfrihetssystem (LOV) på Konkurrensverkets hemsida:
<http://www.konkurrensverket.se/t/Page4662.aspx>

Det allra vanligaste torde dock vara att Svenska kyrkan bedriver familjerådgivning som ett alternativ jämsides med den borgerliga verksamheten.

Kraven på tydlig kyrklig förankring och profil på Svenska kyrkans familjerådgivning har sannolikt stärkts i och med att familjerådgivning blivit en obligatorisk angelägenhet för de borgerliga kommunerna.

FÖRSAMLINGSINSTRUKTION

Enligt 57 kap. 5§ kyrkoordningen skall det i varje församling finnas en församlingsinstruktion. Det är viktigt att de församlingar som bedriver familjerådgivning direkt eller indirekt har med denna verksamhet i församlingsinstruktionen. Detta beskrivs exempelvis i det pastorala programmet för församlingens verksamhet. Genom församlingsinstruktionen ges familjerådgivningen en stadga och kopplas till övriga delar av församlingens grundläggande uppgifter. Församlingsinstruktionen utfärdas av domkapitlet efter godkännande av församlingens kyrkoråd och kyrkoherden var för sig.

PRIVATRÄTTSLIG SAMVERKAN

Eftersom familjerådgivning präglas av stor professionalism och fordrar särskild kompetens och bemanning är det vanligt att församlingar vill samverka på detta område. I princip är det en församling som är arbetsgivare. Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation liksom samordnaren på nationell nivå för Svenska kyrkans familjerådgivare kan vara behjälplig vid upprättande av sådana avtal och följande punkter bör finnas med i ett avtal:

- Familjerådgivningsbyråns bemanning
- Det kyrkoråd som är arbetsgivare
- Grunderna för ekonomisk fördelning
- Särskild styrelse för insyn och budgetberedning
- Avtalslängd och uppsägningsklausuler
- Tvisters lösande

När det gäller avtalstider finns det starka skäl som talar för att man har relativt långa avtalsperioder, dels för att man har personal anställd, dels för att man har kostnader för lokaler och administrativa rutiner. En utgångspunkt för avtalstiderna kan vara tre till fem år.

En lösare form av samarbete är att en församling åtar sig att betala en överenskommen avgift om den egna församlingens tillhöriga besöker familjerådgivningen. Nackdelen med en sådan samverkansform är att utföraren kan känna en osäkerhet om hur mycket verksamheten kan komma att efterfrågas.

Ytterligare en form av samverkan kan vara att en eller flera församlingar väljer att köpa familjerådgivningstjänsten från utomstående institution. Det som är aktuellt skulle kunna vara en diakoniinstitution, kyrklig förening eller stiftelse.

Förslag till budgetposter för familjerådgivningsbyrå

POSTER:

Löner och sociala avgifter

Resor och kostnadsersättningar

Tekniska hjälpmedel såsom datautrustning och skrivare samt telefon

Skrivmaterial, tidskrifter, böcker

Annonser, broschyrer

Befattningsutbildning, studiedagar, kurser, konferenser

Handledning

Hyra, el samt övriga lokalkostnader

Städning

Inventarier

Sammanträdesarvoden

Representation

Oförutsedda utgifter

Förslag till innehåll i annons

Svenska kyrkans Familjerådgivning

i

söker Familjerådgivare %

Arbetsuppgifter: Verksamheten har sin tyngdpunkt i relationsbehandling vid samlevandsproblem i par- och familjerelationer. I familjerådgivarens uppdrag ingår även utåtriktat arbete.

Kvalifikationer: Grundutbildning: Socionom, psykolog, präst, annan likvärdig akademisk examen med vidareutbildning (om minst 45 högskolepoäng för den som inte har detta i sin grundutbildning). Vidareutbildningen kan vara utbildning i psykosocialt behandlingsarbete, grundläggande psykoterapiutbildning, parterapiutbildning, familjeterapiutbildning eller annan jämförbar utbildning

Arbetslivserfarenhet: Flera års erfarenhet från behandlingsarbete inom relevant yrkesområde. I samband med anställningsintervju bedöms den personliga lämpligheten som kyrkans familjerådgivare.

Medlemskap i Svenska kyrkan erfordras och sökande skall även vara beredd att arbeta med tros- och livsåskådningsfrågor.

Tillträde...

Upplysningar...

Sista ansökningsdag...

Välkommen med din ansökan till...

Krav för introduktionshandledning

MÅL:

- Att få kunskap, vägledning och förståelse för att bedriva familjerådgivning inom Svenska kyrkans ram.

INNEHÅLL:

- Att få övergripande kunskaper om Svenska kyrkans organisation och dess verksamheter.
- Fokus ligger på parrelationen och kontextens betydelse.
- Ärendehandledning.
- Reflektion kring den egna yrkesrollen, samarbete och gränsdragningar gentemot övriga yrkeskategorier i den kyrkliga organisationen.
- Information och samtal om sekretess och tystnadsplikt inom kyrkan, samt inom Kyrkans familjerådgivning.

RAMAR:

- Individuell handledning i 60 timmar, (20 timmar för auktoriserad kommunal familjerådgivare).
- Introduktionshandledning skall ges under de två första anställningsåren.

KYFA:s auktorisationskrav för familjerådgivare

SYFTE:

- Att genom auktorisation tillförsäkra konfidenterna en kvalitativt kompetent familjerådgivning inom Svenska kyrkans ram.
- Att tydliggöra att familjerådgivning är ett kvalificerat behandlingsarbete med krav på speciell kompetens.

INNEBÖRD:

- Auktorisering som familjerådgivare innebär att KYFA står som garant för att familjerådgivaren har formell kompetens, praktisk erfarenhet samt lämplighet för yrket.
- En auktoriserad familjerådgivare är en officiell representant för yrket och föreningen. Det ställer krav på att verka så att förtroendet för yrkeskåren upprätthålls.
- Auktorisationen har bara giltighet när man har anställning som familjerådgivare i Svenska kyrkan.

KRAV FÖR AUKTORISATION:

- Sökande skall vara medlem i KYFA sedan minst fyra år.
- Ha grundutbildning som socionom, psykolog, präst eller annan likvärdig akademisk examen.
- Sökande skall ha varit anställd inom Svenska kyrkan under minst 5 år och huvudsakligen arbetat med par, samt ha minst 50 procent tjänstgöringsgrad.
- Sökande skall ha relevant vidareutbildning om minst 45 poäng. Vidareutbildningen kan vara utbildning i psykosocialt behandlingsarbete, grundläggande parpsykoterapiutbildning, steg 1, parterapiutbildning, familjeterapiutbildning eller annan jämförbar utbildning.
- Sökande skall ha 50 timmars egenterapi.
- Sökande skall ha genomgått kyrkans egen befattningsutbildning för familjerådgivare som omfattar fyra kursveckor innehållande kyrka och tro, parterapi, familjerekonstruktion samt livsåskådning.

- Sökande skall ha haft handledning inom ramen för familjerådgivning i minst 140 timmar, dessutom 60 timmars individuell introduktionshandledning av en auktoriserad familjerådgivare inom kyrkan. Introduktionshandledningen skall ske under de första två anställningsåren. För auktoriserad kommunal familjerådgivare gäller 20 timmars introduktionshandledning.

BESLUT:

Inkommen ansökan behandlas av auktorisationskommittén som är utsedd av KYFA:s styrelse, därefter fattar KYFA:s styrelse beslut om auktorisation. Auktorisation kan endast utfärdas efter individuell prövning. Även om sökande uppfyller de formella kraven kan styrelsen undantagsvis avslå ansökan.

ETIK:

Auktoriserad familjerådgivare är bunden av de etiska förhållningssätt som genomsyrar "Riktlinjer för Svenska Kyrkans familjerådgivare".

ÅTERTAGANDE:

Beslut om återtagande av auktorisation kan tas av styrelsen, till vilken konfident eller annan som får kännedom om missförhållanden kan vända sig. Vid utträde ur KYFA återtages auktorisationen.

OMPRÖVNING:

I de fall styrelsen ej beviljar eller återtager auktorisationen finns möjlighet att överklaga till föreningens årsmöte. Skriftligt överklagande skall vara styrelsen tillhanda senast en månad före årsmötet. Den som ej beviljas auktorisation eller som fått sin auktorisation indragen, har möjlighet att få sitt ärende omprövat efter en tid av 2 år.

ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER:

Styrelsen har att på förslag av auktorisationsgruppen lägga fast riktlinjer vad gäller ekvivalering och dispenser till exempel vid utbildningsfrågor och vid godkännande av introduktionshandledare.

Till dig som söker auktorisation hos KYFA

(Svenska kyrkans intresse- och kamratförening)

Vid KYFA:s årsmöte 1995 beslutades att införa auktorisation av familjerådgivare som arbetar inom Svenska kyrkan. Detta för att säkra och vara en garant gentemot konfidenterna, för ett kvalitativt och kompetent bemötande.

Till detta brev bifogas ansökningsblankett och regler för auktorisation.

Auktorisationskommittén utses av, och har ett nära samarbete med, KYFA:s styrelse.

Ansökan med vidimerade bilagor skickas till någon i auktorisationskommittén. Information om aktuella personer och adresser finns på KYFA:s hemsida, www.kyfa.se.

Kostnaden för ansökan är för närvarande 1000 kronor. Pengarna skall ha inkommit på plusgiro: 92 00 86-6 innan ansökan kan behandlas.

Ansökningshandlingar återsändes lättast till dig genom att du bifogar ett frankerat kuvert med ditt namn och adress.

VÄLKOMMEN MED DIN ANSÖKAN!

Rekommendation till arbetstidsberäkning

TOLKNING AV ARBETSTIDSBERÄKNINGEN

Grunden för arbetstidsberäkningen utgår från riktlinjerna. Olika byråer kan räkna olika kring kvoten beroende på ekonomi, summan på samtalsavgifter och för återbud. Att arbeta som familjerådgivare innebär att vara närvarande och uppmärksam under 2*45 minuter som är samtalstiden för par. 90 minuters samtal räknas som 2 klocktimmar. Enskilda 1*45 minuter räknas som 1 klocktimme.

HELTIDSTJÄNST

Hur en heltidstjänst är beräknad beror på vilket avtal församlingen/ pastoratet/ arbetsgivaren har slutit. På Svenska kyrkans arbetsgivarorganisations hemsida; www.svenskakyrkan.se/arbetsgivare finns avtalsinformation för aktuellt år tillgängligt att ladda ner.

ÅRSARBETSTIDSMÅTT

Årsarbetstidsmätt kan variera år från år beroende av hur många arbetsdagar det är per år. I en familjerådgivartjänst kan rekommendationen vara 3–4 samtal 90 minuters samtal/ dag med 30 minuter mellan samtalen för egen reflektion/ återhämtning, statistik samt förberedelse inför nästa samtal. Det innebär att en heltidstjänst består av 20–22 samtalstimmar per vecka. Det blir 80–90 samtalstimmar i månaden och 800–1000 samtalstimmar om året. Övrig tid är avsatt för administration, regelbunden handledning, extern handledning, planerings- och personalmöten i pastoratet och stiftet, utåtriktad verksamhet som till exempel PREP-kurser, föräldrautbildningar och telefontider. Likaså delta vid KYFA's studiedagar på hösten och familjerådgivardag på våren samt avsatt tid att gå den auktorisationsgrundande befattningsutbildningen varje år. Det behöver finnas tid avsatt för utvecklingsarbete och egna mottagningsmöten. Semester, föräldraledighet, annan ledighet eller sjukfrånvaro gör att samtalskvoten kommer att se olika ut månad för månad och är timmar som inte ska arbetas igen.

ÅTERBUD

Familjebyråerna räknar lite olika, så detta är ett förslag. Återbud bör lämnas senast två dagar innan den bokade tiden. Ju tidigare återbudet kommer dess då större är chansen att familjerådgivaren kan ringa och erbjuda den som står i kö en tid.

Sena återbud bör räknas in samtalskvoten för familjerådgivaren. Det är arbetstid som är avsatt för familjerådgivaren och det kan vara stora svårigheter att ringa och få in något nytt samtal med kort framförhållning. Återbud lämnas ofta dagen innan, ibland samma dag vilket gör det svårt att få in någon annan besökare till den tiden.

ANSÖKAN OM AUKTORISATION FÖR KYRKANS FAMILJERÅDGVARE

Namn:

Personnummer:

Adress, bostaden:

Telefon, privat:

Arbetsplats:

Telefon, arbetsplats:

Mailadress:

Jag är medlem i KYFA sedan år:

Grundutbildning: år: bil.nr:

Vidareutbildning: år: bil.nr:

Egen terapi, timmar: bil.nr:

Grupp, timmar: bil.nr:

Svenska kyrkans egen befattningsutbildning

Kyrka och tro, år: bil.nr:

Tros- och livsåskådning, år: bil.nr:

Parpsykoterapi, år: bil.nr:

Familjerekonstruktion, år: bil.nr:

Jag har arbetatår som FR
(exkl. föräldraledighet och tjänstledighet)

Tjänstgöringsgrad.....%

Tjänstgöringsintyg från nuvarande arbetsgivare bifogas. bil.nr:.....

Handledning inom ramen för tjänsten som FR..... tim. bil.nr:.....

Introduktionshandledning år antal timmar...bil.nr:.....

Handledarens namn:.....

Ansökningsavgiften betald den kvitto/kopia bil.nr:.....

Ort och datum:.....

Namnteckning:.....

Svenska kyrkan
Postadress: 751 70 Uppsala
Besöksadress: Sysslomansgatan 4
Telefon: 018-16 95 00
svenskakyrkan.se

SK21294

